1851. N°.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 2 JUNIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 31 Mei.

Z. M. heeft eervol ontslag gegeven, uit hoofde van verandering van woonplaats, aan de 1ste en 2de Luitenants bij de dienstdoende schutterij alhier Mr. P. J. Cunaeus en H. J. Lezwijn, en in hunne plaats benoemd tot 1sten Luitenant P. G. C. Eigeman, thans 2de, en tot 2den Luit. Mr. A. P. A. Schmidt.

— Woensdag ll. is te Rotterdam in het openbaar verkocht, eene volledige verzameling van Bilderdijks werken, in 153 nette banden, bevattende onder anderen vele zeer zeldzame kleine en losse stukjes, het oorspronkelijk stuk zijner verbanning en twee eigenhandig geschreven verzen, voor *f* 335.—.

— Het Nederl. Onderwijzers-Genootschap zal dit jaar, den 14den Augustus te 's Gravenhage zijne jaarlijksche algemeene vergadering houden.

's GRAVENHAGE, 31 Mei.

Z. M. heeft den Hoofd-Inspecteur Mr. W. J. C. Scholten van Aschat benoemd tot Inspecteur-Generaal der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen.

— Z. M. vertrekt Zondagmorgen wederom naar het Loo. Prins en Prinses Frederik zijn naar Berlijn vertrokken ter bijwoning van de onthulling van het standbeeld van Frederik den Groote; zij worden in het laatst van de andere week terug verwacht.

— Z. M. heeft toestemming verleend tot het bouwen van eene R. C. Kerk en pastorie te Besoyen, en aan den te benoemen Pastoor eene bezoldiging uit 's Rijks kas van *f* 400 toegestaan.

— H. M. de Koningin-Moeder heeft Woensdag een groot diner gegeven, waaraan ook Z. M. en HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik hebben deel genomen.

— De Commissie van beoordeeling van het Concours, door Z. M. geopend tot het vervaardigen van de Muziek op eene Opera, getiteld: *Le Roi de Bohème*, heeft den prijs toegekend aan onzen jeugdigen stad- en landgenoot, den Heer Martin Lazare, die zich reeds vroeger als Componist, zoowel binnen- als buitenlands zeer gunstig heeft doen kennen.

— Den 28sten is de Evang.-Luthersche Synode op de gewone wijze geopend. Voorzitter is Ds. J. Decker Zimmerman uit Utrecht; Vice-Voorzitter Ds. H. J. Matthes uit Leyden, en Secretaris Ds. J. C. Loman van Amsterdam.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Woensdag 28 Mei.

Ter aanvulling van het kort berigt omtrent deze zitting (die nog voortduurde terwijl ons vorig nommer van Vrijdag ter perse ging) strekke het volgende.

De Heer de Fremery keurt het ontwerp goed, omdat het is een terugkeer tot een beter stelsel en omdat daardoor het verbroken evenwigt tusschen de directe en indirecte belastingen zal worden hersteld. Indien het eene waarheid is, gelijk een spreker uit Amsterdam heeft erkend, dat het doel van den algemeenen wetgever zijn moet zorg te dragen, dat het algemeen belang niet door plaatselijke belangen worde belemmerd, dan is de algemeene wetgever ook verpligt in deze wet algemeene regelen vast te stellen, zoodra hij meent, dat die plaatselijke belangen niet met het algemeen belang overeenkomen. Dit is nu werkelijk bij dit ontwerp het geval. Hij vraagt wat het doel van directe belastingen moet zijn? Zij strekken, om alle onbillijkheid in den omslag der belastingen voor te komen; ieder naar zijn vermogen en naar de bestaande behoeften belastingen te doen opbrengen, en om de gaping aan te vullen die in het voordeel der meervermogenden bij het accijns-stelsel bestaat. Dat is het doel der directe belastingen in het algemeen, en bepaaldelijk van het personeel. Men heeft gedurende deze beraadslagingen zich tot ondersteuning van die meening beroepen op van Hogendorp, maar het heeft hem bevreemd, dat men daarbij niet gewezen heeft op den man, die voor het eerst in Nederland een algemeen belastingstelsel heeft ingevoerd, op Gogel. Het financiële rapport van Junij 1805 omvat zijn geheel stelsel. Daarbij wordt voorgedragen eene algemeene belasting te heffen over het geheele Rijk. Welke waren de uitkomsten van de pogingen van Gogel, om dat groote doel te bereiken? De directe belastingen waren op 18 millioen en de accijnsen op 16 millioen geraamd. In 1809 bragten de directe belastingen reeds 19 en de accijnsen 17½ millioen op. Opmerkelijk is het alzoo, dat een stelsel dat met zoovele moeijelijkheden had te kampen, aan het doel heeft beantwoord, hetgeen daaraan was toe te schrijven, dat het steunde op vaste grondslagen. Het was de overtuiging van Gogel dat de helft der middelen moest gevonden worden door directe belastingen en de andere helft door accijnsen, waarbij tot aanvulling van het ontbrekende gevoegd werden het zegel, successie, enz.

Gogel meende dat de belasting moest worden omgeslagen naar het vermogen en naar het zielengetal. Men is aan de beginselen van Gogel niet getrouw gebleven, hetgeen als een groot kwaad is aan te merken en waaraan groote teleurstelling is toe te schrijven. Zijn stelsel toch was dat de middelen moesten worden verdeeld, voor de helft op de directe en voor de helft op de indirecte belastingen. Gaat men nu na welke de werking van dat stelsel ten opzigte der pl. belastingen geweest is, dan moet men zeggen, dat die verhouding maar al te zeer werd uit het oog verloren. Let hij op de statistieke opgaven, dan blijkt het dat juist in de steden van Noordholland die verhouding geheel werd voorbijgezien; dat men daar de accijnsen zeer hoog heeft opgedreven en men er nogtans niet behoorlijk in de behoefte kan voorzien.

Spr. deelt onderscheidene geschiedkundige bijzonderheden mede over de plaatselijke belastingen in de vorige eeuw. Hij gaat vervolgens na de verordeningen die daaromtrent na 1813 zijn tot stand gekomen. Hij deelt daarbij vooral bijzonderheden mede nopens de belastingen in de stad Leyden. Hij trekt uit een ander het gevolg dat de goede beginselen door Gogel gesteld wel niet geheel en al verloren gingen, maar dat er maar al te veel eene neiging bestond om den last, die op de onvermogenden moest drukken, op de minvermogenden over te brengen. Die strekking beschouwt hij als verderfelijk. Hij bestrijdt vervolgens de meening dat de voorgestelde vermindering niet zou baten, om eene verlaging van den prijs van sommige voorwerpen te verkrijgen. Hij beweert het tegendeel en brengt voorbeelden uit België, Frankrijk en hier te lande bij, om dat gevoelen te staven. Hij onderzoekt daarna of het heffen van directe belastingen gunstige gevolgen oplevert op de vermindering der accijnsen en op de verbetering der pl. financiën. Hij wijst ook hier op het voorbeeld van Leyden. In 1843 hadden vele omstandigheden zamengewerkt tot vermindering van de welvaart dier stad. Men had ook groote uitgaven gedaan voor den aanbouw van kazernen, in de verwachting dat men daardoor een geheel regement in bezetting zou houden door hetwelk wel *f* 12,000 in de stedelijke kas zou worden bijgedragen. Er werd toen voorgesteld om tot herstel der stedelijke financiën eenen nieuwen accijns te heffen, en wel bepaaldelijk den afgeschaften accijns op de brandstoffen te herstellen. De Raad gaf de voorkeur aan het heffen van directe belastingen. In het voorbijgaan merkt hij op, dat de belasting op den langen turf te Leyden heeft bedragen 3 centen per ton; dat de prijs van den turf 50 cents bedroeg; dat men alzoo verwachten kon, dat die prijs tot 47 centen zou dalen; dat echter die prijs reeds in het eerste jaar na de afschaffing van den accijns slechts 40 centen bedroeg; dat die prijs langzamerhand is gedaald tot 30 en 20 cents, en de prijs van den langen turf te Leyden zelfs reeds tot 13 centen is gedaald; terwijl die in andere steden, b. v. te Amsterdam en te 's Gravenhage 50 cents beloopt. Maar dit is nog niet alles. Na dat alle belemmeringen zijn opgeheven en nu de prijs van den turf aldaar zoo laag is, komt men in Leyden om den turf af te halen. Er ontstaat met Rijnland en Delfland verkeer, reeds alleen ten gevolge van den verkoop van dat eene artikel. Dat voorbeeld levert dan toch wel het bewijs op van de groote voordeelen, die in de afschaffing en vermindering van de accijnsen gelegen zijn. Die voorbeelden zullen ook in andere steden niet achterblijven. Men is te Leyden bij dien maatregel tot herstel der pl. financiën niet stil blijven staan. Men heeft strenge bepalingen vastgesteld tegen de bedeeling van personen beneden de 40 jaren. Men heeft zich aan die voorschriften tot inkrimping der armenbedeeling streng gehouden. Zelfs in de moeijelijke jaren van 1846 en 1847 is men daarvan niet afgeweken. En wat was daaraan het gevolg? Dat de subsidie voor de armen zijn verminderd. In 1845 bedroegen zij nog *f* 119,000; in 1851 slechts *f* 100,000; zoodat zij in 6 jaren tijds met *f* 19,000 zijn verminderd. Die vasthoudendheid heeft gunstig op den staat der armoede gewerkt. Men heeft zich beijverd een middel van bestaan op te sporen; zoo niet te Leyden, dan elders. De bevolking werd daardoor met 4000 zielen verminderd, zonder dat de stad

verpligt werd elders voor den onderstand zorg te dragen. De algemeene welvaart is toegenomen, de belastingen brengen meer en meer op; de stad werd in staat gesteld tot de betaling harer schulden over te gaan; en in dit jaar werd de laatste schuld te Leyden betaald. Wanneer men nu dat voorbeeld voor zich heeft en let op de gunstige gevolgen van de afschaffing of vermindering der accijnsen, dan is het inderdaad te wenschen dat de Regering dat stelsel tot verlaging der accijnsen langzamerhand met gematigdheid overal toepasse; dan zal er voor alle gemeenten een nieuw tijdperk opdagen. Hij prijst dan ook den voorgedragen maatregel aan en gelooft dat de bezwaren die men daartegen inbrengt, zich niet zullen verwezenlijken, immers dat zij overdreven worden voorgesteld.

De Heer van Zuylen van Nyevelt zegt na eene uitvoerige inleiding: het geldt hier de toepassing of, zoo noodig de doordrijving van gezonde staathuishoudkundige beginselen. Ook in Engeland werd die strijd dikwerf gestreden. De toegenomen welvaart in dat land moet zonneklaar bewijzen, aan welken kant de waarheid ligt. Eene opgave van de lasten in Engeland en hier te lande toont overtuigend aan, dat het stelsel bij ons voor de minvermogenden en voor de nijverheid veel drukkender is dan in Engeland. Die vijand, die aan onze welvaart knaagt, bestond vroeger in Engeland onder eenen anderen naam. Dáár werd zij overwonnen. Ook wij moeten trachten hem te overwinnen, maar door volharding en bezadigdheid. Reeds hebben wij eene aanmerkelijke schrede daartoe gedaan. Reeds zijn de beginselen van bescherming uit onze handels-wetgeving genomen. Geen terugkeer op eene beslissing, die onherroepelijk moet vast staan. Met gematigdheid moet zooveel maar mogelijk, op den ingeslagen weg, worden voortgegaan.

De Heer Taets van Amerongen meent te moeten opkomen tegen eene vergissing van den Heer de Fremery, die beweerd had, dat men dit jaar te Leyden de laatste schulden had afbetaald. Het zal dien spreker zeker ontgaan zijn, dat men nog dit jaar eene geldleening voor een vrij aanzienlijk bedrag voor de stad Leyden heeft gesloten.

De Heer de Fremery verdedigt zich tegen die opmerking. Bij de inzage der stukken over de begrooting der stad Leyden, was het hem bij het spreken ontsnapt een woord te voegen, namelijk, dat er gewag gemaakt werd van de gevestigde schulden der stad. Ten bewijze, dat de staat van zaken in Leyden niet is achteruitgegaan, deelt hij nog onderscheidene bijzonderheden mede uit het verslag der commissie van rapporteurs, in wier handen de stukken nopens de begrooting der stad Leyden waren gesteld.

Er zijn geene sprekers meer ingeschreven. In de volgende zitting zal de Minister van Binnenl. Zaken het woord voeren.

Zitting van Vrijdag 30 *Mei.*

In deze zitting heeft de Commissie van Rapporteurs verslag gedaan nopens het ontwerp tot tijdelijke instandhouding van eenige wetten van vreemden oorsprong in Limburg. — Uit hoofde van den spoed, dien deze voordragt vordert, zullen de beraadslagingen daarover plaats hebben morgen, vóór die over de gemeente-wet.

De algemeene beraadslaging over titel VI van het ontwerp der gemeentewet wordt voortgezet.

De Minister van Binnenl. Zaken heeft thans het woord. [Zie het uittreksel uit des Ministers redevoering in het bijvoegsel van dit nommer der *L. Cour.*].

Nadat de Minister gedurende drie uren gesproken had, hebben de Heeren van Hall, van Nispen, Groen en Jongstra nog het woord gevoerd, en daarna nog de Minister geantwoord. — De algemeene beraadslaging over den titel is daarop gesloten, en de behandeling der tot denzelven behoorende artikelen bepaald op morgen ochtend, nadat een voorstel van den Heer Sloet, om eene avondzitting te houden, was verworpen met 35 tegen 29 stemmen.

Zitting van Zaturdag 31 *Mei.*

In deze Zitting is het ontwerp van wet, strekkende om eenige wetten van vreemden oorsprong, thans in Limburg geldende, als nog voor den tijd van een jaar in stand te houden, — zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen.

Daarna zijn de beraadslagingen voortgezet over Titel VI van het ontwerp der Gemeentewet, welke titel handelt van plaatselijke belastingen. — Art. 232—237 worden zonder discussie en zonder stemming aangenomen.

Bij art. 238 wordt bepaald dat: »voor plaatselijke belastingen worden gehouden, of daarmede, wat de toepassing van art. 232—237 betreft, gelijk gesteld de in naam der gemeente gevorderde weg-, straat-, brug-, kaai-, haven-, kraan-, sluis-, dok-, boom- en veergelden, wik-, weeg-, meet- en keurloonen, gelden voor banken of staanplaatsen in hallen, op markten en dergelijke openbare plaatsen, begrafenisregten en andere gelden voor het gebruik of genot van openbare gemeentewerken, bezittingen of inrigtingen, en dat van, door of van wege het gemeentebestuur verstrekte diensten.

De Heer de Man vindt bezwaar dat alles onder de belastingen te rekenen.

De Heer Ypey acht die omschrijving noodzakelijk.

De Minister van Binnenl. Zaken betoogt bij herhaling, dat deze bepaling wel degelijk tot het stelsel der wet behoort en dat hetzelve, door ze weg te laten, lijden zou.

Bij stemming is art. 238 onveranderd aangenomen, met 45 tegen 20 stemmen. Tegen de Heeren: Mackay, van Hasselt, Slicher, Groen, Godefroi, van Hall, Hoffman, Baud, Sloet, Gouverneur, Kluit, van Akerlaken, van Amerongen, Poortman, van Hoëvell, Wintgens, van Lynden, van Nispen, Smit en de Man.

Ook art. 239 is goedgekeurd. (De Zitting duurt voort.)

AMSTERDAM, 30 Mei.

In den nacht van Woensdag op Donderdag, is een allerbelangrijkste brand uitgebarsten in de stoom-plaatzagerij van de gebroeders Gupfert, op de Baangracht bij de Nieuwe Leliestraat, welke terstond zoodanig in hevigheid is toegenomen, dat korten tijd daarna, behalve de zagerij, 6 huizen in de Nieuwe Leliestraat, 1 op de Baangracht en 2 in den gang naast de zagerij, geheel zijn uitgebrand, terwijl daarenboven een pakhuis in de Nieuwe Leliestraat en een op de Baangracht, belangrijke schade hebben bekomen. De oorzaak van den brand is niet met zekerheid bekend, doch schijnt in het zaagsel te zijn ontstaan; tot laat in den avond was in de zagerij gewerkt. Er zijn 17 brandspuiten in werking gebragt en ten ruim 4 ure, was men den brand reeds in zooverre meester, dat het gevaar voor verderen voortgang genoegzaam geweken was. Voor zooveel bekend is, zijn er geene persoonlijke ongelukken voorgevallen.

HARLINGEN, 28 Mei.

Bij de vergraving, tot vergrooting der buitenhavens alhier, heeft men eenen zeer hechten muur gevonden, welke voormaals tot zeewering had gediend. In dien muur heeft men ook den steen gevonden, welke het eerste gedenkteeken was voor Caspar de Robles, den grondlegger der verbetering van Frieslands zeedijken, voor wien men later den zoogenaamden steenen man op den zeedijk, in de nabijheid van deze stad heeft opgerigt.

[C. de Robles Stadhouder van Friesland, geboren in Portugal in 1526, werd in 1572 door Koning Philips II aangesteld. Hij was een man van groote bekwaamheid, doch gehaat om zijnen geloofsijver tegen de onroomschen. Na den grooten watervloed van 1 Nov. 1572, volbragt hij het leggen en herstellen der zeedijken om Friesland, waarvoor hem dat gedenkteeken in 1576 werd opgerigt, 't welk vergaan zijnde heeft de Graaf v. Wassenaar Twickel in 1774 op eigene kosten een ander opgerigt.

Hij vond zijn dood in 1585 bij den aanslag ter vernieling van de schipbrug van Parma voor Antwerpen].

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIE.

BERGEN IN HENEGOUWEN, 28 Mei.

Gisteren zijn hier de debatten geopend in de zaak van Bocarmé. De aangeklaagden zijn de Heer de Bocarmé, verwant aan zeer aanzienlijke Belgische geslachten, en zijne echtgenoote. Het geldt den moord van een broeder der vrouw, door middelen van geweld en vergift, en uit geldzucht, te weten, om zich meester te maken van het vermogen van dien broeder, ten einde eene huishouding te kunnen volhouden, welke niet in evenredigheid stond met de middelen der beschuldigden.

Naar luid der acte van beschuldiging, had men sedert lang op het vermogen van dien broeder, die gebrekkig was en eene zwakke gezondheid genoot, gerekend, toen hij op eenmaal zijn voornemen openbaarde, om een huwelijk aan te gaan. Om dit te verhoeden, heeft men hem in het kasteel van den beschuldigde, alwaar hij ter maaltijd was genoodigd, vermoord, gedeeltelijk door aanwending van een sterk werkend, uit tabaksplanten verkregen vergift, op welks bereiding de Bocarmé zich reeds gedurende een geruimen tijd had toegelegd.

De vrouw, die van dit misdadig voornemen onderrigt moet zijn geweest, maar die haren broeder niet heeft gewaarschuwd, heeft eene bekentenis, afgelegd, welke haren man ten hoogste bezwaart.

Men zegt dat de Bocarmé niet zoo kalm en ongevoelig meer is, als voor de Regters van Instructie. Op den avond vóór het vertrek uit de gevangenis van Doornik naar Bergen, nam de Gravin het avondmaal. Het was voor het eerst sedert hare gevangenschap — en zeide, na den afloop dier plegtigheid: »Dat nu de menschelijke geregtigheid over mij beschikke; voor mijn geweten ben ik vrij; mijn echtgenoot heeft alles gedaan."

De Graaf de Bocarmé, is geboren te Weltevreden op Java en 32 jaren oud, en zijne echtgenoot te Peruwelz ook 32 jaren oud.

STADS BERIGT.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN waarschuwen bij deze een' ieder, wien het zoude mogen aangaan, dat ingevolge de bestaande wetten, op de aanstaande Kermis, geene *Horoskooptrekkers, Planeetlezers, Dobbelaars, Rijfelaars, Draaiborden*, of dergelijke schadelijke spelen zullen worden toegelaten, en dat onder voorwendsel of schijn van iets te vertoonen als anderzins, geene *bedelaars, verminkte of gebrekkige personen* alhier zullen worden gedoogd, maar dadelijk door de Agenten der Policie opgevat, ten einde omtrent dezelve naar bevind van zaken zoude kunnen worden gehandeld. — Terwijl wijders aan allen, die in de termen der wet op het Patent-regt vallen, bij deze nadrukkelijk wordt herinnerd, dat zij niet zullen worden toegelaten, ten zij van een behoorlijk Patent voorzien, waaruit tevens blijkt, dat het diensvolgens door hun verschuldigde regt is betaald. — Dat eindelijk, niemand, gedurende deze Kermis, met iets zal mogen voorstaan, op de straten vertoonen, of daarmede rondgaan, zonder daartoe niet alleen het vereischte consent verkregen, te hebben, maar ook het deswegens verschuldigde *marktgeld* aan den *Marktmeester* te hebben betaald. — Wordende de Heer Directeur en Commissarissen van Politie bij deze gequalificeerd, om voor de executie dezer te zorgen.

Aldus gedaan en gepubliceerd bij HH. Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden, op den 24sten Mei 1851.

A. O. E. GR. VAN LIMBURG STIRUM, *Weth.* f. P.

Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 30sten Mei de Heer J. G. ab Utrecht Dresselhuis, van Wolfaartsdijk, (prov. Zeeland), in de Regten, na verdediging van zijn Specimen: *de Poena Peregrinationis Sacrae, medio aevo in Neerlandia usitata.*

PROMOTIE AAN DE UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL.

Den 28sten Mei de Heer D. J. Coster, van Amsterdam, in de Geneeskunde, na verdediging zijner Dissertatie: *de Plantarum indigenarum usu in Medicina.*

Dienzelfden dag de Heer J. B. Roll, uit Amsterdam, in de Geneeskunde, na verdediging van zijn Specimen, sistens: *Quaedam de ulcere perforante ventriculi. Praegrediuntur duo casus in Nosocomio Amstelodamensi observati.*

KERKNIEUWS.

De Kerkeraad der Hervormde Gemeente te Oudewater heeft ter vervulling der bestaande vacature het volgende 12-tal Predikanten gemaakt: DD. Adriani, te Waddingsveen; Begeman, te Lansmeer; van den Berg, in 't Woud; Bogers van Buuren, te Spijk; Beijdendijk, te Asperen; de Keyzer, te Noordeloos; Reyers, te Brouwershaven; Riehm, te Heinenoord; Roldanus, te Katwijk a/d. Rijn; Verbeek, te Doorn; Wolvekamp, te Berkenwoude; van Ysendijk, te Hoevelaken. Zestal: van den Berg, in 't Woud; Bogers van Buuren, te Spijk; Keyzer, te Noordeloos; Riehm, te Heinenoord; Roldanus, te Katwijk a/d. Rijn; van Ysendijk, te Hoevelaken.

— De Kerkeraad der Hervormde gemeente te Vlaardingen, heeft beroepen Ds. W. L. Riehm, te Heinenoord.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: F. D. W. KRUTHOFFER,
van Frankfort a/M.
EN
LEYDEN, 28 Mei 1851. B. W. LEEUW.
Algemeene Kennisgeving.

LEYDEN, 29 Mei 1851. Heden verloste voorspoedig van eenen ZOON, A. G. GARRER, Echtgenoot van
H. J. VAN DER MEER.
Eenige Kennisgeving.

Heden overleed mijne hartelijk geliefde Echtgenoot ANNA HENDRIKA BRONKHUYZE, in den ouderdom van 42 jaren.

LEYDEN, 27 Mei 1851. A. B. BARKEY Nz.

KOSTELOOS.

ECHTSCHEIDING.

Blijkens een Vonnis gewezen door de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, op den 25sten Februarij 1851, tusschen JANNETJE (zich ook noemende JANSJE) VERHOOG, zonder beroep, Echtgenoot van JOHANNES BEATUS MADER, wonende te *Leyden*, als Eischeresse, en dezelve JOHANNES BEATUS MADER, wiens tegenwoordige woon- en verblijfplaats is onbekend, als Gedaagde, is het Huwelijk tusschen hen bestaande door *Echtscheiding* ontbonden.

De Procureur der Eischeresse,
P. K. DOEFF.

Societeit Harmonie.

KOFFIJHUIS *DE TWEE KOLOMMEN.*

SOIRÉE MUSICALE.

De Ondergeteekende heeft de eer het geëerde Publiek bekend te maken, dat hij met welwillende toestemming van HH. Leden, de Societeit-Zaal gedurende eenige dagen der Kermis tot zijne beschikking heeft, en bij die gelegenheid heeft aangenomen de Familie **BEIJERBÖCK**, uit *Weenen*, wier talent en verscheidenheid van Muzijk te *Amsterdam*, *'s Hage*, enz., enz., met zoo veel roem bekend en met veel genoegen gehoord is.

De SOIRÉES zullen beginnen op Donderdag den 5den Junij en volgende dagen des Avonds ten 9 ure.

Het BUFFET zal van onderscheidene VERVERSCHINGEN voorzien zijn, belovende eene prompte en civiele bediening.

Entrée Vrij. J. J. VAN DOOREMALEN.

KOFFIJHUIS *EIGENZORG.*

Op Maandag 2 Junij 1851,
VOOR- EN NAMIDDAG,

GROOT HARMONIE,

Door het Gezelschap **Concordia.**

ROOM- EN KOFFIJHUIS *DE VINK.*

Op Zondag 1 Junij 1851,

GROOT HARMONIE,

Onder Directie van den Heer **BUSIAU.**

SALON DES VARIÉTÉS,

van Amsterdam,

Onder Directie van **P. BOAS** en **N. JUDELS,**
op de Bloemmarkt.

De Ondergeteekenden hebben de eer het geachte publiek te berigten, dat zij weder gedurende de Leydsche Kermis in hunne Groote met Gaz-verlichte Schouwburgtent eenige voorstellingen zullen geven van de nieuwste en schoonste stukken van hun repertoire; waarvan de *eerste* zal plaats hebben op *Woensdag den 4den Junij*, zullende men alsdan ten Tooneele voeren ***Marie of de Overstrooming***, nieuw groot Melodrama in 6 Tafereelen, met nieuwe Decoratiën, Machineriën, enz., waarin de Hoofdrollen door Mw. KIEHL en den Heer JUDELS zullen vervuld worden.

De Directie niets onbeproefd hebbende gelaten, wat tot opluistering harer Voorstellingen strekken kan, vleit zich weder als vroeger op de gunst van het geachte Leydsche Publiek te mogen rekenen.

BOAS EN JUDELS.

Cirque Olympique,

Staande de fraai ingerigte en met Gaz verlichte Tent op de Beestenmarkt.

Aanvang Zondag 1 Junij 1851.

M. BLANUS EN L. DASSIE, hebben de eer aan het geëerde Publiek dezer Stad bekend te maken, dat zij met hun beroemd Gezelschap Kunstrijders en Rijderessen en Gedresseerde Paarden, gedurende de Kermis zullen geven GROOTE LUISTERRIJKE VOORSTELLINGEN IN DE RIJD- EN VOLTIGEERKUNST, met Gedresseerde Paarden.

De Voorstellingen worden gegeven des Namiddags ten 4 en 6 ure, en de Groote Avond-Voorstelling des Avonds ten 9 ure.

CIRQUE EQUESTRE,

VAN

E. WOLLSCHLÄGER.

In het Kolossale Gebouw op de Ruïne.

Heden ZONDAG 1 Junij en verder alle Avonden ten *half negen* ure, Groote en Brillante Voorstellingen in de Hoogere Rijkunst, Gedresseerde Paarden, Pantomimes, Gymnastische Oefeningen, enz.

Heden Avond zal de Voorstelling besloten worden door

GREAT STEEPEL CHASSE OF WALES.

In de welingerigte met Gaz verlichte Schouwburg-Tent, op de Ruïne.

Woensdag den 4den Junij 1851,

en alle Avonden gedurende de Kermis ten 9 ure,

GROOTE BRILLANTE VOORSTELLINGEN

VAN

SCHIJNBARE TOOVERIJ,

Eigene uitvinding, zonder Overdekte Tafels en zonder eenig Toestel, uit te voeren door den

Ridder WIELJALBA FRIKEL.

FABRIEK VAN INLANDSCHE GEBREIDE GOEDEREN.

De goede eigenschappen van dit Fabrikaat zijn reeds genoegzaam bij velen bekend als *Sterke, Zuivere en vooral Goedkoope dragt.* Een groot assortiment van alle artikelen bevindt zich op de *Kermis alhier op de Hooigracht*; vriendelijk wordt men uitgenoodigd hetzelve te komen bezigtigen, om zich van de Goedkoope Prijzen te overtuigen.

M. H. VAN HASSELT.

Hoofd Dépôt.

Amsterdam, Nieuwendijk No. 45. *Rotterdam*, Spui No. 391.

Geene rondventers van deze Fabriek loopen langs de *huizen.*

J. BUSÉ, te *Leyden*, berigt dat de schepen om den NIEUWEN HARING uit zijn. Zijne geëerde Begunstigers worden verzocht op te geven hoeveel zij verlangen, daar hij weder als vorige jaren van de *eerste* en *beste* soorten wachtende is. Heeft heden aangekregen een puike partij GEROOKTE ZALM, à **30** Cents per Ons.

De Ondergeteekende brengt ter kennis van zijne geëerde Begunstigers, dat hij zijnen **BIERKELDER** verplaatst heeft van de Vischmarkt naar de Donkersteeg, N°. 72. Verschillende soorten van BIEREN en MINERALE WATEREN, zoowel In- als Uitlandsche, zijn bij hem verkrijgbaar in het Groot en Klein.

J. A. TIELKEMEIJER.

PIANO FORTE.

Door buitengewone gelegenheid *Uit de Hand te Koop*: een Fransch $6\frac{1}{2}$-Octaaf **Pianino** voor *f* 275.—, een 6-Octaaf **Piano** voor *f* 200.— en een bespeeld Engelsch 6-Octaaf voor *f* 125.—, voor de deugd wordt ingestaan. Te bevragen bij N. F. TAVERNE, Ouden Rhijn, te *Leyden*. *Brieven Franco.*

In het Dépôt van den Ondergeteekende ten huize van den Heer J. L. WASSEN, aan de Hoogewoerdsbrug, N°. 421, te *Leyden*, zijn weder ontvangen eenige bijzondere schoone en zeer sterk toongevende **Fransche Pianino's**, voor welker deugdzaamheid, alsook goede constructie wordt ingestaan, waaronder door bijzondere gelegenheid, wordt *te Koop* aangeboden een zeer fraai Palisander $6\frac{1}{2}$-Octaaf **Pianino**, voor den matigen prijs van *f* 360.

C. F. VAN DER DOES,

Magazijn *'s Gravenhage*, Hoogstraat, N°. 287.

Oude Piano's worden in ruiling overgenomen.

Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden zijn van meening, met bewilliging van den Ed. Achtb. Raad, in het bijzijn der Commissie van Fabricage, in het Openbaar **Aan te Besteden:**

N°. 1. *Het Opvoegen, Repareren en Vernieuwen van eenige gedeelten der Gemetselde Wallen binnen de Stad*, in drie Perceelen.

N°. 2. *Het Schoonmaken en Invoegen van de Gemetselde Bruggen, binnen de Stad en langs de Singels.*

N°. 3. *De Vernieuwing van eenige Brugwerken, binnen en om de Stad*, in twee Perceelen.

N°. 4. *Het Verwen van eenige Bruggen en Brugleuningen, om en binnen de Stad*, in twee Perceelen.

N°. 5. *Eenige Voorzieningen aan de Muur- en Beschoeijing-Werken aan de Nek- of Naakte Sluis buiten de Koepoort.*

N°. 6. *De Vernieuwing van de Palengordingen in den Singel, bij de uitvaart van de Vliet, en voor de Naakte Sluis.*

N°. 7. *De Verhooging van het Schoollocaal in de Scheistraat.*

N°. 8. *De Leverantie van 10 Lichtbeugijnen met Ramen en verder toebehooren, voor de Stadsschool in de Scheistraat.*

N°. 9. *Het Bouwen van een nieuw Huisje op de Rivier-Vischmarkt.*

N°. 10. *De Vernieuwing van den Houten Standaard aan het Amsterdamsche Veer, op den Ouden Rijn.*

N°. 11. *De Leverantie van eenige Meubelen, voor de Militaire Kazerngebouwen.*

En zulks op het Raadhuis binnen gemelde Stad, op Donderdag den 5den Junij 1851, des middags ten 12 ure.

Zullende de voorwaarden van heden af, dagelijks (uitgezonderd de Zondagen) ter Rekenkamer dezer Stad ter lezing liggen, van 's voormiddags ten *tien* tot 's namiddags ten *twee* ure. Alsmede aan de Stads Timmerwerf van 's voormiddags ten *negen* tot 's namiddags ten *zes* ure; terwijl door den Stads Architect de verlangde ophelderingen en aanwijzingen zullen worden gegeven.

OPENBARE VERHURING,

op het Raadhuis der Stad *Leyden*, op Donderdag den 5den Junij 1851, 's middags ten 12 ure, van het BEVISSCHEN van de *Mare*, beginnende aan de Singelbrug over de Haarlemmer-Trekvaart tot aan de Kwaakbrug, en van de *Slaag- of Stinksloot*, *in twee Partijen.*

Informatien te bekomen ter Rekenkamer dezer Stad.

Bij D. J. COUVÉE, te *Leyden*, ziet heden het licht en is alom verkrijgbaar:

WIJSGEERIGE BESCHOUWINGEN OVER HET CHRISTENDOM,

door Dr. J. F. BRUCH,

uit het Fransch vertaald door H. FANGMAN, *Predikant* te *Leyden.*

Prijs *f* 1.90.

Een Boek niet alleen voor Geleerden, maar ook voor alle beschaafde, denkende Christenen.

DE GEBROEDERS VAN CLEEF, in *'s Gravenhage* en te *Amsterdam*, geven uit en hebben aan hunne Correspondenten verzonden:

HET ROMEINSCHE REGT, naar aanleiding der Instituten door Mr. G. L. JANSMA VAN DER PLOEG, Advocaat te *Amsterdam*, in Gr. 8°. Prijs *f* 5.—.

Met de Uitgave van dit Werk hopen de Uitgevers de verspreiding hier te lande te helpen bevorderen van de Kennis des Romeinschen Regts, dat niet alleen om zijne innerlijke voortreffelijkheid, maar ook als een der hoofdbronnen van ons Nederlandsch Regt, geen beoefenaar van het hedendaagsche Regt geheel onbekend behoort te zijn.

VERKOOPING *in de Stads-Bank van Leening te Leyden*, op Dingsdag den 17den Junij 1851, des Voormiddags ten 10 ure, van VERSTANE PANDEN, zoo van Juweelen, Goud, Zilver en Horologiën, als van Wollen, Linnen en andere, zoo gemaakte als ongemaakte GOEDEREN, beleend in de maand Februarij 1850.

Zijnde daags vóór den Verkoopdag, des Voormiddags van 10 tot des Namiddags ten 2 ure, voor een ieder te zien.

Eene volkomene genezing van waterzucht, door de Pillen van Holloway.

Mejufvrouw LAMBERT, in de Swanstreet te *New-Castle* woonachtig, had steeds de beste gezondheid genoten tot in haren meer dan veertigjarigen leeftijd. Om dien tijd begon zij aan waterzucht en zwaren hoest te lijden. Zij riep de geneeskundige hulp in van eenige der meest vermaarde deskundigen, doch derzelver pogingen waren niet toereikend, om de ziekte zelfs maar te doen verminderen. Het water nam zoo sterk toe in het ligchaam en in de beenen van de lijderes, dat men algemeen vreesde, dat zij niet lang meer zoude leven. In dezen toestand beproefde zij de *Pillen* van HOLLOWAY, welke dadelijk zoo sterk op de ziekte werkten, dat derzelver voortgang onmiddelijk werd gestuit, en in den tijd van twee maanden, was de zieke volmaakt hersteld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 31 *Mei.* Van *f* 28 tot *f* 33.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 31 *Mei.*

Tarwe *f* 7.20 tot *f* 7.50. Rogge 5.40 tot *f* 5.70. Gerst *f* 4.00 tot *f* 4.20. Haver *f* 3.20 tot *f* 3.50. Paardeboonen *f* 5.00 tot *f* 5.20. Duiveboonen *f* 5.50 tot *f* 5.80.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG, 30 Mei.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$57\frac{13}{16}$	$57\frac{7}{8}$	$57\frac{7}{8}$
Dito Certificaten	" 3	"	$68\frac{1}{8}$	$68\frac{1}{4}$	$68\frac{1}{4}$
Dito dito	" 4	"	$88\frac{3}{8}$	$88\frac{7}{16}$	$88\frac{3}{8}$
Amortisatie Syndicaat	" $3\frac{1}{2}$	"	$88\frac{5}{8}$	—	—
Handelmaatschappij	" $4\frac{1}{2}$	"	$109\frac{1}{4}$	$109\frac{3}{8}$	—
O. I. Leening	" 4		$97\frac{9}{16}$	—	—
Dito Holl. Spoorweg	"		—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	" $4\frac{1}{2}$	"	—	—	—
Haarlemmermeer	" 5	"	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	" 5	"	$105\frac{7}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	" 5	"	$104\frac{3}{4}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	" 5	"	$94\frac{3}{4}$	95	—
Dito 1840	" 4	"	88	$88\frac{1}{8}$	88
Dito bij STIEGLITZ & Co.	" 4	"	$87\frac{5}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe	" 4	"	—	—	—
Inschrijving in Assign.	" 6	"	—	—	—
Certificaten van dito	" 5		$64\frac{1}{2}$	65	65
POLEN, Obligatiën	" 4	"	$77\frac{3}{8}$	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl.	250	*f*	—	—	—
Dito dito 1835	" 500	"	—	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	à 5	pCt.	$15\frac{1}{2}$	$15\frac{9}{16}$	$15\frac{1}{2}$
Dito dito Onbep. Stukken	" 5	"	$15\frac{1}{2}$	$15\frac{1}{2}$	—
Dito Obligatiën	" 3	"	39	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	" 3	"	$34\frac{3}{4}$	$34\frac{13}{16}$	$34\frac{13}{16}$
Coupons Ardoins			$8\frac{1}{8}$	$8\frac{3}{16}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	" 5	"	—	—	—
Dito	" 4	"	—	—	—
Dito Metall.	" 5	"	$71\frac{1}{2}$	—	—
Dito Nieuwe	" 5	"	$77\frac{1}{8}$	$77\frac{1}{4}$	$77\frac{1}{8}$
Dito 1847	" $2\frac{1}{2}$	"	$37\frac{1}{4}$	$37\frac{5}{16}$	—
BELGIË, Banc.	" $2\frac{1}{2}$	"	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	" $2\frac{1}{2}$	"	$47\frac{5}{16}$	$47\frac{3}{8}$	$47\frac{5}{16}$
BRAZILIË, 1824 100 £	" 5	"	—	—	—
PORTUGAL, te Londen	" 4	"	33	$33\frac{1}{8}$	$33\frac{1}{16}$
Dito dito	" 4	"	$32\frac{7}{8}$	33	$32\frac{7}{8}$
VENEZUELA,	" 3	"	$32\frac{3}{4}$	—	—
MEXICO,	" 5	"	$32\frac{7}{16}$	—	—
AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Grieken $2\frac{15}{16}$, $3\frac{5}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt.

De Wisselkoers der Gouden Tiengulden stukken is *f* 9.70 à 75.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.

Uittreksel uit de Redevoering van den Minister van Binnenl. Zaken, gehouden in de Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Vrijdag 30 Mei.

De Minister merkt op, dat hij zeer wel voorzag, dat de aanneming van dit ontwerp zeer veel gemakkelijker zou worden, zoo het van belastingen zweeg. Hij heeft evenwel gemeend die te moeten inlasschen, omdat zoo alleen de Grwt. zou worden nageleefd en eene weldaad aan de gemeenten, over het algemeen, zou worden bewezen. Hij zal zijne rede in vier deelen splitsen: 1°. die bedenkingen wederleggen, die geacht kunnen worden de oplossing te verschuiven; — 2°. die betreffende de voorgestelde regeling zelve; — 3°. zal hij aantoonen, dat de aanneming over het algemeen zal zijn eene weldaad voor de gemeenten; — en 4°. zal hij beantwoorden eenige bijzondere vragen om inlichting.

I. Men heeft verlangd de verschuiving van de voorgedragene regeling. *Vooreerst* omdat de grondslag ontbreekt. Er is nog geen vast stelsel nopens 's Rijks belastingen aangenomen. De Minister antwoordt, dat die veronderstelde elementen van 's Rijks belastingen zullen wel blijven. Zelfs bij menige verandering zullen de elementen dezer voordragt niet gewijzigd behoeven te worden. — *Ten tweede.* Deze regelen behooren in deze gemeentewet niet te huis; de belastingen zijn uit haren aard veranderlijk. Hij geeft dit toe, maar merkt op, dat wat hier voorgedragen is, geene belastingswet is. Deze wet strekt tot bepaling van algemeene regelen te betrachten voor de toelating der invoering van gemeentelasten. — *Ten derde.* Er is een langer onderzoek noodig, dan hier is ingesteld. Men verlangt meer licht te bekomen. Maar welke punten zijn dan nog duister. Tot dusverre was het een gebied van willekeur en verwarring. Juist nu is het de tijd, de oogen te openen en den slenter te verlaten. Dit heeft hij in het oog gehad van het oogenblik af, dat hij zijne betrekking heeft aanvaard. Vroeger of later zal men tot dat einde eene wet moeten daarstellen. Maar zal men de aanneming dier regelen, de vaststelling dier wet verschuiven? Hij meent dat het gevolg van een en ander is, dat nu het regte tijdstip gekomen is, om bij de vestiging van eene nieuwe orde van zaken voor de gemeenten, de zaak te regelen en de regelen te stellen bij de wet.

II. De bedenkingen tegen de voorgestelde regeling zelve, kunnen tot vijf à zes hoofdpunten herleid worden. *Ten eerste.* Die regeling strijdt met de Grondwet. De Minister betoogt dat de Grwt. algemeene regelen heeft gegeven met het doel om volgens deze, nadere bijzonderheden te regelen, en treedt daartoe in eene uitvoerige ontwikkeling van art. 142 der Grwt.

Maar *ten tweede* heeft men opgemerkt, dat het stelsel van uniformiteit onaannemelijk, en dat het zelfs ongerijmd was, een belasting-stelsel voor 1200 gemeenten aan te nemen. Hij vraagt, wat doet dit ontwerp? waarin bestaat dan dat stelsel? Het berust op vier hoofdgronden: 1°. wijst het ontwerp aan de soorten van belasting, die in alle gemeenten kunnen worden aangenomen; 2°. stelt het vast maxima der opcenten; 3° bepaalt het, dat men eerst de directe belastingen, en daarna de voorwerpen van gebruik kan aannemen (gelijk dit ook nu bestaat); en 4°. stelt het de voorwaarden vast, onder welke de hoofdelijke omslagen of eigen directe belastingen kunnen worden toegestaan. — Wat nu aangaat die ongerijmde uniformiteit, die grondt men op de verscheidenheid van eigenschappen op verschillende plaatsen; het was slechts theorie en utopie. Maar hij vraagt, of zij, die dit beweren, zich zelven niet schuldig maken aan utopie, en of zij geene eigenaardigheden scheppen die niet bestaan? Men wijze duidelijk die eigenaardigheden aan, die de toepassing der algemeene regelen over het algemeen zou verhinderen. Wat treft men nu in de tegenwoordige gemeentewetgeving aan? 1°. Plaatselijke opcenten op de grondbelasting en het personeel; 2°. veeltijds hoofdelijke omslagen of eigen directe belastingen, en 3°. in een drievierde deel der gemeenten, belastingen op het verbruik. Zijn die belastingen uit plaatselijke gesteldheid of eigenaardigheid ontleend? Neen!

Men heeft ook gevraagd: wat is toch het doel van dit ontwerp? wat baat die matiging van accijnsen? waarom schaft men ze niet veeleer af. Het is slechts een halve maatregel, die geene voldoende uitwerking hebben zal? zijn antwoord is: Het zal de gemeentelijke accijnsen over een aanzienlijk deel, op vele plaatsen, geheel doen vervallen, en waar zij niet geheel kunnen worden opgeheven, waar slechts matiging plaats zal hebben, die matiging nuttig en noodig zal wezen, om de vier volgende redenen: 1°. Hoe matiger de accijnsen gesteld zijn, hoe minder beperkt het genot is der voorwerpen, waarop zij berusten. 2°. Dat des te meer de druk der belastingen wordt overgebragt van de minvermogenden op de meervermogenden, en er des te meer eene juistere verdeeling zal ontstaan. 3°. Zal daaruit voortvloeijen eene betrekkelijk hoogere opbrengst. Bij honderde en bij duizende gelegenheden is het gebleken, dat, wanneer men een derde der accijnsen afschaft, die op consumptive middelen gelegd zijn, de consumptie verdriedubbeld is, zoo niet in eens, dan langzamerhand; en 4°. zal de prikkel tot sluikerij worden gestuit, en het toezigt op de inning minder kostbaar worden.

De Minister is van oordeel, dat, terwijl een matige accijns, bij hooge publieke behoeften, nuttig en soms onmisbaar kan geacht worden, evenwel een zware en drukkende accijns, vooral op de eerste levensbehoeften, onder alle omstandigheden, een groot kwaad te noemen is.

In de 4de plaats werpt men tegen, dat de voorgestelde opcenten op de rijks-belastingen in sommige gemeenten te zwaar zullen drukken. Onder die bezwaren is vooral gewezen op Amsterdam.

De Minister treedt in de beschouwing van sommige der bezwaren en acht die geenszins zoo drukkend. Ten opzigte van het gevolg dat de gegoede middelklasse daardoor, uit de groote steden naar elders zou verhuizen, moet de Minister hier herinneren aan een waar woord van den Heer Blussé, dat de rijkdom niet veroorzaakt wordt door het aantal inwoners, maar gelegen is in het productief kapitaal, dat niet aan de plaats gebonden is, en in de werkzaamheid der menschen en van het kapitaal; de Heer Schoneveld zeide dat door de voorgestelde bepalingen de bevolking van 's Hage totaal zou worden geruïneerd. De Minister zegt, dat iemand aldaar die nu voor *f* 100 in het personeel is aangeslagen, volgens de voordragt *f* 13.23½ meer zal betalen. Trekt men daar nu af de vermindering van den accijns op het brood, vleesch en andere artikelen, dan zal het geheel verschil, op eenige guldens nederkomen; dat men daarom de hoofdstad zou verlaten, komt den Minister geheel onaannemelijk voor, en hij staaft verder door eenige vergelijkende opgaven ten opzigte der personele belasting te Amsterdam en 's Hage zijn beweren, dat het verschil niet van dien aard zal zijn, dat het tot groot bezwaar of verhuizing zal leiden, en antwoordt op de bedenking van den Heer Sloet, met opzigt tot het platte land.

Nadat de Zitting een kwartier uur geschorst was, hervatte de Minister zijne rede en herinnert, dat hij, tot dusver heeft trachten zamen te trekken de redenen, waarmede van verschillende zijden was betoogd, dat de bij deze voordragt gestelde regelen voor het heffen der plaatselijke belastingen niet goed waren, en welke daarop nederkwamen: 1°. dat het voorgedragen stelsel te ver gaat en te beperkend is voor de gemeenten en voor de Kroon; 2°. dat daarop te veel uniformiteit heerscht; 3°. dat het voorgestelde doel: matigheid der accijnsen, was een halve maatregel, die niets uitwerken zou; en 4°. dat de verhooging der opcenten van de directe belastingen in sommige gemeenten te zwaar zou drukken. De Minister meent die bezwaren volledig wederlegd te hebben; hij wil echter nog een voorbeeld bijbrengen. Het betoog is tegen het ontwerp geleverd, dat wanneer zelfs het maximum der verhooging van sommige directe belastingen bereikt wordt, de ontheffing gering en onbeteekenend zal zijn. De Minister merkt hiertegen op, dat in niet weinige gemeenten de verbruiks-belastingen zullen komen te vervallen, ook wanneer men ver beneden het maximum blijft.

Bij de vier tegenwerpingen komt nog het bezwaar van den Heer van Hall, die zeide: dat door het aangeboden stelsel de opbrengst der directe belastingen zal verminderen, en vraagde hoe de Minister van Finantiën daar wel over dacht. Hij antwoordt in overeenstemming met zijnen ambtgenoot: dat de accijnsen, zoo als ze bestaan, juist wegens den druk der gemeente-opcenten bezwarend zijn en bepaaldelijk uit dien hoofde worden ontdoken. Zij zullen, *gematigd* opgelegd, voor de schatkist *meer* opbrengen. De schatkist zal dan door de accijnsen meer winnen dan zij in de opbrengst der directe belastingen zou kunnen verliezen, indien er al verlies te duchten is, hetgeen de Minister niet toegeeft.

Van de zijde der bestrijders is in de laatste plaats tegen het nieuwe art. 255 de bedenking gemaakt, dat het het geheele stelsel bederf, want het zou den weg openen tot opvoering der accijnsen in stede van algemeene gelegenheid tot vermindering te geven. De opvoering dier accijnsen, zegt de Minister, is niet het grootste kwaad, maar wel de *algemeene verspreiding*, en deze heeft het ontwerp ten doel te doen ophouden, hetzij door afschaffing waar dit kan, althans door matiging, en zegt dat dit artikel de strekking heeft om afwijking van den regel te gedoogen, doch niet verder dan volstrekt noodzakelijk is.

De Heer Groen heeft gezegd: hoe kan dat art. indruk maken? Ziet ge dan niet, dat het is een van de gewone ministeriële loopers, overal passend. De Minister betwijfelt het, of zoodanige uitdrukking kan geacht worden overeen te komen met dien toon van heuschheid en achting, die hier, in deze vergadering, heerscht. Hij weet wel, dat ze niet persoonlijk tegen hem is gerigt, maar tegen de betrekking. En nu gelooft hij, dat een Minister mag, neen verpligt is, op te komen tegen de onderstelling, alsof hij zijne toevlugt nam tot middelen, die, zoo ze al niet oneerlijk kunnen genoemd worden, toch niet kunnen gerangschikt worden onder de eerlijke middelen gebezigd door een eerlijk man. Als door den Minister op een zoodanig woord wierd geantwoord: het wantrouwen, dat gij onophoudelijk tegen anderen voedt en zaait, is de maatstaf van het vertrouwen, dat gij zelf verdient, zou dat de discussiën bevorderen, zou het de discussiën iets verder brengen?

III. De Minister zal in de derde plaats trachten aan te toonen, dat de naleving van de regels, zoo als ze voorgesteld zijn, eene weldaad zal zijn voor de gemeenten in het algemeen. Om dit aan te toonen, zal hij aller-

eerst in korte trekken trachten te beantwoorden de vraag: waaraan deze regels zijn ontleend? Dat antwoord is: uit *twee* bronnen. 1°. Uit algemeene financieële waarheden; 2°. uit het algemeen belang, beide hier op het naauwst te zamen verbonden.

Maar wat is algemeen belang? Het is overal, alom tegenwoordig. De wetgever heeft niet alleen voor het geheele Rijk, maar voor de grootste en kleinste gemeenten te zorgen. Het algemeen belang wil eene regtvaardige verdeeling der belastingen, niet alleen van die des Rijks, maar ook van iedere gemeente, in iedere plaats; het wil beperking van willekeur, die van éne soort van belasting onafscheidelijk is bij eene te hooge opdrijving; het wil bevordering van voortbrenging, van vertier, van vrijheid van verkeer op elke plaats van het land. Nog eene opmerking: Men heeft dezer dagen dikwerf gewaagd van de rede tusschen de directe en indirecte belastingen. De Minister zal daarover in geene breede ontwikkeling treden, maar wijst alleen op het gezag van bevoegden, die oordeelen, dat, hoe minder volkomen de inrigting der directe belastingen, hoe zwaarder de invloed der vermogenden en rijken op de maatschappij en op het finantieel huishouden is, des te grooter ook het cijfer van de lasten is die indirect worden geheven.

De Minister beroept zich ten deze op het alles afdoenend voorbeeld van Engeland. Hij gelooft, dat sedert lang door staatkundigen en staathuishoudkundigen erkend is, dat in dit land van aristocratie een uiterst gebrekkig systeem van belastingen bestaat en dat daar de druk verre van gelijkmatig is. En nu ten aanzien der accijnsen met betrekking tot het algemeen belang, voor zoo veel de regeling betreft van die punten, welke hier hoofdpunten zijn. — De Regering heeft gemeend, dat de accijnsen met het algemeen belang op het naauwst verbonden zijn; zij werken naar buiten; zij hebben op den handel en het vertier van de eene gemeente met de andere eenen dadelijken invloed, en zijn inderdaad gelijk te stellen met binnenlandsche slagboomen. Met de regeling der accijnsen is derhalve het algemeen belang in hooge mate betrokken. — Nu is de vraag, welke het hier geldt, deze: vordert het algemeen — en dit algemeen belang zoeke men overal, want het is overal aanwezig — vordert het beperking van de gemeentelijke accijnsen, bij de hoogte, waarop onze Rijks-accijnsen staan? Zoo ja, en de Minister hoopt dat dit tamelijk eenparig zal worden beantwoord — dan beginne men met de lasten tot zekere hoogte direct te heffen. Maar dan rijst de vraag: moet de *wet* de grenzen aanwijzen, of moet de bepaling dier grenzen worden overgelaten aan de gemeente-besturen onder goedkeuring van het Gouvernement? Indien dit laatste moet plaats hebben, dan zal de wet inderdaad *niets* hebben gedaan; dan zal er voor eene redelijker verdeeling der lasten *niet* gezorgd worden. Dan zal men in de gemeenten met de heffing van de accijnsen kunnen beginnen, en in die gemeenten waar ze gelukkig niet zijn, opleggen. Dit zal altans *kunnen* gebeuren, de wet zal er niet zijn om het te beletten — wat zal nogtans het stelsel van het ontwerp te weeg brengen? Niet alleen zal het de hooge gemeentelijke accijnsen matigen (en ze bestaan in ⅔ van onze 1200 gemeenten), maar het zal ook ten gevolge hebben dat ze voor meer dan de helft waar ze bestaan, geheel zullen vervallen, zoodat daar het terrein geheel vrij zal zijn voor het vertier. En dat het noodig is, den weg van opdrijving der accijnsen, dien de gemeente-besturen tot dusver volgden, *nu* te keeren, is 's Ministers vaste overtuiging. De tegenwoordige toestand is het gevolg van de handelingen èn van de gemeente-besturen èn van het Gouvernement. Van het Gouvernement in de eerste plaats, in zoover het in de jaren 1824—1826 steeds de accijnsen invoerde in de gemeente, waar ze niet bestonden. Van de gemeente-besturen, die er steeds op uit waren om geld te maken zonder te letten op de werking der verschillende belastingen. En nu vraagt de Minister, of men, wel ooit met naauwgezetheid de werking vooral der accijns-belastingen heeft nagegaan, dien verderfelijken weg, die, voor zooveel hij voor het oog zigtbaar is, voor zooveel beschouwingen vatbaar schijnt? Men verbergt zich tot goedmaking van dat middel achter het woord *onmerkbaar*, maar houdt een kwaad, een vergif, op vergif te zijn, omdat het als vergif onmerkbaar is? Om dien verderfelijken weg te keeren, ja, gewis, daar zijn bezwaren aan verbonden; en men heeft zich daar ook op beroepen; maar men heeft nooit eene nieuwe zaak beproefd of tot stand zien komen, zonder zwarigheden te hebben moeten te boven komen. Maar men heeft in de tweede plaats gesproken daarvan, dat de voorgestelde regeling getuigde van wantrouwen op de nieuwe gemeente-besturen. Niemand zal voorzeker van de regtstreeksche verkiezingen voorziening in alles kunnen verwachten, maar hij gelooft toch te mogen aannemen, dat zij dit voordeel hebben van de volkskrachten te wekken en langzamerhand den gang der openbare zaken te ordenen en te beheerschen. Men kan en moet niet verlangen, dat door de regtstreeksche verkiezingen op eenmaal de Raden zullen worden aangevuld door groote financiers; maar het is te voorzien dat de nieuwe gemeentebesturen uit andere oogen zullen zien, en dat zij mogelijk zullen achten, wat thans onmogelijk wordt gehouden door de tegenwoordige menschen, die aan eene andere orde van zaken gewend zijn. Dit geldt ook ten aanzien van het punt der bezuiniging.

IV. In de laatste plaats heeft de Minister eenige vragen om inlichtingen beantwoord, hem door de Heeren van Voorst, van Akerlaken en Godefroi gedaan.

Aan het einde zijner rede genaderd, zegt de Minister, te hebben gedaan wat hij gemeend heeft te moeten doen.

Mijn geweten zegt, de Minister, zegt mij, nimmer een woord gesproken of een stap gedaan te hebben om gunst te bejagen, hetzij van Vorst of van Volk. Verdient desniettegenstaande mijn woord, mijne daad populair te heeten, ik zal er mij over verblijden; maar ik kan aan populariteit niets opofferen, wat ik meen te behooren tot eene trouwe naleving der grondwet; ik kan niet opofferen, wat ik meen in het algemeen belang noodzakelijk te zijn.

Als er populariteit noodig is, dan wil ik niet eene populariteit van het oogenblik, maar eene duurzame; en indien al aan dit stelsel van belastingen bezwaren zijn verbonden, waar men na jaren de overtuiging zal verkregen hebben, dat de invoering daarvan eene weldaad voor ons land is geworden, dan zal het de populariteit zijn van de zaak, niet van den Minister. De eerste roep ik hier in, deze verzoek ik, en daaraan hecht ik veel.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.